

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในลักษณะที่เรียกว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่ง ดร.สุภางค์ จันทวานิช ได้ให้คำจำกัดความไว้ ดังนี้

"การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาจากปรากฏการณ์สังคม จากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้ลึกลับนึกคิด ความหมาย คำนิยาม หรืออุดมการณ์ของบุคคล นอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ"

สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะใช้เป็นระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาดังนี้

- ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ
- เน้นศึกษาให้เห็นภาพรวมของปรากฏการณ์โดยอาศัยการวินิจฉัยพิจารณาจากหลายแง่มุม
- คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกศึกษาในการวิจัย
- ศึกษาประกอบกับตัวแปรทางด้านความรู้ลึกลับนึกคิด จิตใจ ความหมาย ทั้งโดยตรงและความหมายแฝง
- อาศัยการตีความประกอบในการศึกษา

ลักษณะของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามี 2 ลักษณะ คือ

- 1) บุคคลที่ปฏิบัติงานข่าวสารยานยนต์ของสื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ นักข่าว หัวหน้าข่าวหรือบรรณาธิการข่าวสารยานยนต์

2) ตัวอย่างผลงานข่าวสารยานยนต์ของสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ปรากฏในช่วงระยะเวลาการศึกษา

สำหรับแหล่งข้อมูลที่เป็นกรณีศึกษา แบ่งออกได้ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ในเมืองไทย มีการนำเสนอข่าวสารยานยนต์ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอเป็นประจำในหน้ายานยนต์ หรือนำเสนอโดยการปะปนอยู่ในข่าวหน้าเศรษฐกิจหรือการตลาด ตัวอย่างของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวคือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ ข่าวสด แนวหน้า บ้านเมือง วิจารณ์ สยามโพสต์ บางกอกโพสต์ เดอะเนชั่น ประชาชาติธุรกิจ ฐานเศรษฐกิจ ผู้จัดการรายสัปดาห์ เป็นต้น สำหรับกรณีศึกษาในการวิจัยนี้ คือ

1.1 ไทยรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มีการนำเสนอคอลัมน์ที่เป็นบทความ รายงานเกี่ยวกับยานยนต์ และข่าวประชาสัมพันธ์จากบริษัทรถยนต์ในหน้ารถยนต์สัปดาห์ละครั้ง และมีการเสนอข่าวทั่วไปทางด้านอุตสาหกรรมยานยนต์บางครั้งในหน้าเศรษฐกิจรายวัน

1.2 ผู้จัดการรายวัน เป็นหนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันซึ่งมีการเสนอข่าวสารยานยนต์ในหน้ายานยนต์โดยเฉพาะเป็นประจำทุกวัน และเสนอสัปดาห์พิเศษเกี่ยวกับเรื่องราวในอุตสาหกรรมยานยนต์ในบางครั้ง

1.3 ประชาชาติธุรกิจ เป็นหนังสือพิมพ์ราย 3 วัน ซึ่งมีการเสนอข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องรถยนต์ประจำทุกฉบับ ในรูปข่าว รายงาน ชูบชีบ และภาพข่าวประชาสัมพันธ์

1.4 บางกอกโพสต์ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ ซึ่งมีการนำเสนอข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องรถยนต์สัปดาห์ละครั้ง และมีการเสนอข่าวเกี่ยวกับยานยนต์บางครั้งในหน้าเศรษฐกิจ

2. นิตยสาร

นิตยสารทางด้านยานยนต์ในเมืองไทยมีมากมายหลายฉบับ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรูปแบบและแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารยานยนต์ที่คล้ายคลึงกัน โดยอาจแตกต่างกันบ้างในด้านการเน้นเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ตัวอย่างนิตยสารดังกล่าวคือ กังคังปรีชี่ ยานยนต์ ฟอร์มูล่า ออโต้นิวส์ ออโต้เรซซิ่ง แหล่งรถกระบะ วินเนอร์ โลกทรน ไซด์ล์แต่งรถ เทคนิคแต่งรถ รถ มอเตอร์สปอร์ต มอเตอร์นิวส์ รถเครื่อง Car Stereo 4 wheels Motorcar & Boating สำหรับกรณีศึกษาในการวิจัยนี้ คือ

2.1 กังคังปรีชี่ เป็นนิตยสารรายเดือนที่นำเสนอข่าวสารยานยนต์หลายรูปแบบ ทั้งภาพข่าว บทความ รายงาน ข่าวสังคมผู้บริโภค เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเรื่องรถยนต์ โดยเน้นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยานยนต์

2.2 ยานยนต์ เป็นนิตยสารรายเดือนที่มีการนำเสนอข่าวสารยานยนต์ โดยเน้นความรู้เกี่ยวกับเทคนิครถยนต์ และการแนะนำรถยนต์รุ่นใหม่ ๆ

3. วิทยุ

ศึกษาจากรายการ "ออโต้คลับ" ซึ่งเป็นรายการนิตยสารทางอากาศเกี่ยวกับเรื่องข่าวสารยานยนต์โดยเฉพาะรายการเคีฮิวทางสถานีวิทยุภาค เอฟ.เอ็ม. ในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา

4. โทรทัศน์

4.1 รายการ "มอเตอร์วิค" เป็นรายการนิตยสารทางโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องข่าวสารยานยนต์รายการเคีฮิวในช่วงเวลาที่ศึกษา

4.2 รายการ "ขับปลอดภัยอย่างพิระ" เป็นรายการสั้นที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการขับและการใช้รถยนต์และรถจักรยานยนต์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากแหล่งข้อมูลบุคคลของสื่อมวลชนต่าง ๆ นี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์บุคคลในแต่ละสื่อ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์

- ไทยรัฐ : สัมภาษณ์ เจริญสุข ลิ้มบรรจงกิจ หัวหน้าข่าวรถยนต์และผู้สื่อข่าว อุตสาหกรรม ปฏิบัติงานข่าวรถยนต์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐโดยรับผิดชอบเพียงผู้เดียวมาตั้งแต่เปิด คอลัมน์ และหน้ารถยนต์

- ผู้จัดการรายวัน : สัมภาษณ์ เพิ่มพล โพธิ์เพิ่มเหม บรรณาธิการส่วนข่าวการ ตลาด ซึ่งเป็นส่วนข่าวที่ควบคุมงานข่าวหน้ายานยนต์โดยตรง ปฏิบัติงานในหน้าที่บรรณาธิการข่าว การตลาดมาตั้งแต่ปี 2533 ซึ่งเป็นปีที่หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันใช้ชื่อนี้เป็นครั้งแรก

: สัมภาษณ์ พิพัฒน์ เขียววัฒนากุล ผู้สื่อข่าวยานยนต์ ปฏิบัติ หน้าที่มาตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน และปฏิบัติงานข่าวยานยนต์ของหนังสือพิมพ์ ผู้จัดการรายวันมาตั้งแต่หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน เริ่มเปิดหน้ายานยนต์เป็นครั้งแรก

- ประชาชาติธุรกิจ : สัมภาษณ์ ชลิต กิติญาณทรัพย์ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : สัมภาษณ์ วิษระ ธรรมศรี หัวหน้าข่าวการลงทุน และข่าว รถยนต์ เริ่มปฏิบัติงานข่าวที่ประชาชาติธุรกิจมาตั้งแต่ปี 2531 ในช่วงที่ประชาชาติธุรกิจกำลังเพิ่ม หน้าข่าวเป็นจำนวน 72 หน้า โดยเริ่มต้นจากการปฏิบัติงานข่าวรถยนต์ Section การตลาด

- บางกอกโพสต์ : สัมภาษณ์ วิรัตน์ ศรีรัตน ผู้สื่อข่าวส่วนข่าว Motoring เป็นผู้สื่อข่าวบางกอกโพสต์มา 4 ปี โดยเริ่มจากการเป็นผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจซึ่งเน้นข่าวภาค เอกชน และหันมาปฏิบัติงานข่าวยานยนต์มาตั้งแต่ยุคแรก ๆ ที่บางกอกโพสต์เปิดหน้า Motoring

2. นิตยสาร

- กรังด์ปรีซ์ : สัมภาษณ์ ธนิต รัตนนิรุตตกุล หัวหน้ากองบรรณาธิการ ทำหน้าที่ดูแลงานทั้งในส่วนของการเนื้อหาและการผลิตโดยรวม

- ชานชนต์ : สัมภาษณ์ วิภาวี สิทธิโยธาคาร เลขานุการคณะกรรมการกองบรรณาธิการ ประสานงานในส่วนของการเขียนและการผลิต ตรวจสอบต้นฉบับทั้งหมดของนิตยสาร

3. วิทยุ

- รายการ "ออดิโกลับ" : สัมภาษณ์ คุณกฤษ บุญมาก ผู้ดำเนินรายการ เป็นผู้ดำเนินรายการ 1 ใน 2 คน รวมทั้งร่วมกำหนดแนวทางและเนื้อหาในรายการ ร่วมในการเตรียมข้อมูลสำหรับการเสนอในรายการ ปฏิบัติงานมาตั้งแต่เริ่มทำรายการในช่วงเดือนธันวาคม 2536

4. โทรทัศน์

- รายการ "มอเตอร์วิค"
- รายการ "จับปลอดักษ์อย่างพีระ"

ทั้งสองรายการ สัมภาษณ์ ปรีดา จุลละมณฑล ผู้จัดการฝ่ายผลิต และฝ่ายการตลาดของบริษัท มอเตอร์สปอร์ต จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของและผู้ผลิตรายการ และยังเป็นพิธีกรในรายการ "มอเตอร์วิค" และเป็นพิธีกรนำรายการในรายการ "จับปลอดักษ์อย่างพีระ"

2. การรวบรวมตัวอย่างผลงานของสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ศึกษาซึ่งปรากฏอยู่ในช่วงเวลาการศึกษา หนังสือพิมพ์ รวบรวมจากการทำข่าวตัดของหนังสือพิมพ์ (press clipping) ซึ่งผู้ศึกษาได้ปฏิบัติในงานประชาสัมพันธ์ของบริษัท ศรีเพชรวิซูเชลล์ จำกัด นิตยสาร รวบรวมจากแผงหนังสือในท้องตลาด วิทยุ รวบรวมจากการฟังและการบันทึกเสียงรายการวิทยุ โทรทัศน์ รวบรวมจากการบันทึกเทปวีดิโอของรายการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษา บทบาทและกระบวนการของการนำเสนอข่าวสารยานยนต์ผ่านสื่อมวลชนนี้ จะวิเคราะห์จากปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายในการปฏิบัติงานข่าวสาร รูปแบบในการเสนอข่าวสาร กระบวนการปฏิบัติงานข่าวสาร ตลอดจนผลงานของสื่อมวลชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานเผยแพร่ข่าวสารยานยนต์ของสื่อมวลชน ข้อมูลที่ได้จะมีทั้งข้อมูลที่เป็นรูปธรรมจากเอกสารต่าง ๆ และข้อมูลที่เป็นนามธรรม เกี่ยวกับตัวบุคคลและการดำเนินงานภายใต้การบังคับของสื่อมวลชน การศึกษานี้จึงเป็นการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ จากผลงานของสื่อมวลชนในรูปของเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยการวิเคราะห์ในส่วนของเนื้อหา การตีความ และการแยกแยะองค์ประกอบของปัจจัยต่าง ๆ อันจะนำไปประกอบเป็นความเข้าใจปรากฏการณ์ในสภาพรวมทั้งหมด โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วเป็นพื้นฐานในการศึกษา

การวิเคราะห์จะแยกออกตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. วิเคราะห์กระบวนการปฏิบัติงานในการนำเสนอข่าวสารยานยนต์ของสื่อมวลชน
2. วิเคราะห์บทบาทในการนำเสนอข่าวสารยานยนต์ของสื่อมวลชน

วิธีการนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเรียบเรียงตามประเด็นที่หัวข้อเรื่อง ตามองค์ประกอบของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การนำเสนอในแต่ละหัวข้อจะนำเสนอข้อมูลเนื้อหาแต่ละสื่อไปตามลำดับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อมวลชนในแต่ละแง่มุมตามหัวข้อ

ของการนำเสนออื่นจะนำไปสู่การสรุปภาพรวมของปรากฏการณ์เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสาราน-
 ทัศน์ของสื่อมวลชนในที่สุด

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ มุ่งศึกษากระบวนการนำเสนอ
 ข่าวสารานทัศน์ของสื่อมวลชนโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทในการปฏิบัติงาน ประกอบกับการ
 พิจารณาตัวอย่างผลงานข่าวสารอื่นจะนำไปสู่การวิเคราะห์ภาพรวมของสื่อมวลชน ซึ่งจะนำเสนอ
 รายละเอียดของกระบวนการปฏิบัติงาน และบทบาทในการนำเสนอข่าวสารานทัศน์ผ่านสื่อมวลชน
 ในบทต่อ ๆ ไป ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมมาได้นี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าสามารถใช้เป็นข้อมูล
 ในการศึกษาภาพรวมด้านกว้างด้านหนึ่งของสื่อมวลชนได้ค่อนข้างชัดเจนตามหัวเรื่อง "บทบาทและ
 กระบวนการของการนำเสนอข่าวสารานทัศน์ผ่านสื่อมวลชน" การสัมภาษณ์บุคคลเป็นการพูดคุย
 กับผู้ที่มีบทบาทในการปฏิบัติงานข่าวสารานทัศน์ของสื่อมวลชนโดยตรง ทำให้ทราบถึงลักษณะของ
 กระบวนการในการปฏิบัติงานและบทบาทของการนำเสนอข่าวสารานทัศน์ของสื่อมวลชน ทั้งนี้
 ผลงานของสื่อมวลชนเป็นตัวอย่างข้อมูลซึ่งช่วยให้การพิจารณาบทบาทและกระบวนการดังกล่าวของ
 สื่อมวลชนในการศึกษานี้เห็นได้ชัดมากยิ่งขึ้น